

Kaj naj bi nam v tej povesti tako »prijetno in izdatno« blažilo srce, res ne vem. Morda cela vrsta lopovščin, ki zahtevajo nedolžne žrtve! . . . Pač pa vem, da vidimo v vsej povesti polno ljudi, ki nam ostanejo docela nejasni. Marko ni nikakor karakteriziran. O Ottorinu vemo, da je hraber in zaljubljen v Bice, o Bice, da je lepa, materi popolnoma podobna in zaljubljena v Ottorina. Kar je v romanu res zanimivo, so šege srednjega veka, prav barbarske, neomikane, razuzdane šege, slike cerkvene dekadence, propad pravnih razmer i. t. d. Ali to ni povest. Lepo so opisane nekatere posameznosti: Komsko jezero, turnir, dvoboj za »božjo sodbo« . . . ali epični del nam nikakor ne zadostuje.

Takrat, ko je Grossi napisal roman, se ni bilo čuditi uspehu. Realno pojmovanje pristnih ljudi, psihološki moment, plastična karakterizacija . . . to še ni igralo v epiki take uloge kakor dandanes. Čitatelji so bili srečni, če se jim je opisovalo nekaj fevdalnega življenja in pri tem ščegetal njih religiozni čut ter obujala sentimentalnost. Ali danes je verizem tako globoko vplival, da pač lahko nastanejo nove struje slovstva, ne morejo pa stare vstati iz grobov. In ideali srednjega veka ne morejo nikdar več postati naši ideali.

Za domačo italijansko literaturo ima »Marco Visconti« vrednost, in prištevati ga je znamenitejšim delom njegove dobe. Ali ako se hočemo mi seznaniti s svetovno literaturo, moramo najprvo poseči po znamenitih delih sodobnih pisateljev, potem pa pride iz prejšnjih časov še cela vrsta spisov prej v poštrev nego Grossijeva dela.

Še nekaj treba omeniti. Slovenski prevod »Marca Viscontija« ni baš vzoren. Prelagatelj rabi besedo »uni«, često se poslužuje nedovršnih namesto dovršnih glagolov ali pa nasprotno; namesto »spremiti« piše »pospremiti«, in italijanizmov, kakor »storil jim je trpeti v monških ječah« in podobnih napak vse mrgoli.

»Goriška tiskarna« je obljubila, da objavi Tolstega »Vstajenje« v »Svetovni knjižnici«. To je pravi izbor. Želeli bi, da bi nas tudi v bodoče »Svet. knjižnica« seznanjala s takimi literarnimi proizvodi; malo jih ni, a slovenskim čitateljem bodo bolj koristili nego »Marco Visconti«. *E. Kristan.*

Kosi Anton: Zabavna knjižnica za slovensko mladino. IX. zv. Delavnemu izdajatelju je lahko v veliko zadoščenje, da je njegova »Knjižnica« dosegla že deveti zvezek. Tudi ta pridobi podjetju gotovo novih prijateljev spričo svoje mladini primerne vsebine in priprostega sloga. Odsvetovali bi pa naravnost g. izdajatelju take članke, kakor je članek »Poljedelstvo je podlaga omiki«. Da ni preveč vezane besede, to utegne mladini knjižico prikupiti. — Naroča se ali pri g. pisatelju v Središču na Štajerskem ali po knjigarnah.

Fr. J.

Guida, storica di Cividale, spisal G. Grion. Povodom Pavla Dijakona slavnosti v Čedadu je izdal tamošnji magistrat to knjigo. Ona podaje ne le natančno zgodovino Čedada, nego tudi mnogo izvirnih podatkov za zgodovino čedadskih Slovencev. Škoda je le, da g. pisatelj živi v ideji, da so slovenska imena med beneškimi Slovenci le izkvarjena po latinskih. Njegova »toponomastika« se je slabo obnesla, n. pr. tolmačenje imen: Corn-apo, N-atis-sa, Ciaro i. t. d. iz keltščine! Skrila izvaja od »skrito« (recondito), Šijak od »Subiacum«; a Jeronišče je izpremenil v »Jaromiti«. Zgodovinski del pa je prav vzgleden in tem pomenljivejši, ker prinaša 100 dosedaj še ne objavljenih dokumentov.

S. Rutar.